AMBITIE-VISIE GROEN BLAUWE MANTEL HAVEN MOERDIJK

IN OPDRACHT VAN:
WATERSCHAP BRABANTSE DELTA

14-04-2021

Inhoudsopgave

1.	De opgave	3
2.	Ambities en positionering	6
3.	Huidige situatie	11
4.	Visie en uitwerking per thema	16
5.	Streefbeeld	26
6.	Uitgangspunten uitvoeringsstrategie	32

1. DE OPGAVE

Aanleiding en opgave

- Aanleiding is het afstudeeronderzoek Groenblauwe klimaatbuffer (2019)

- Er blijkt geen urgent probleem, maar wel veel kansen:
  waterberging - ecologie - cultuurhistorie - duurzaamheid - klimaat - uitstraling

- Betrokken partijen binnen de samenwerking van het Watermangementplan Moerdijk hebben **overall-visie nodig met gerichte uitvoeringsstrategie.**

Bron: Onderzoek Groenblauwe Bufferzone, figuur 35, Nigel Dieks (2019)

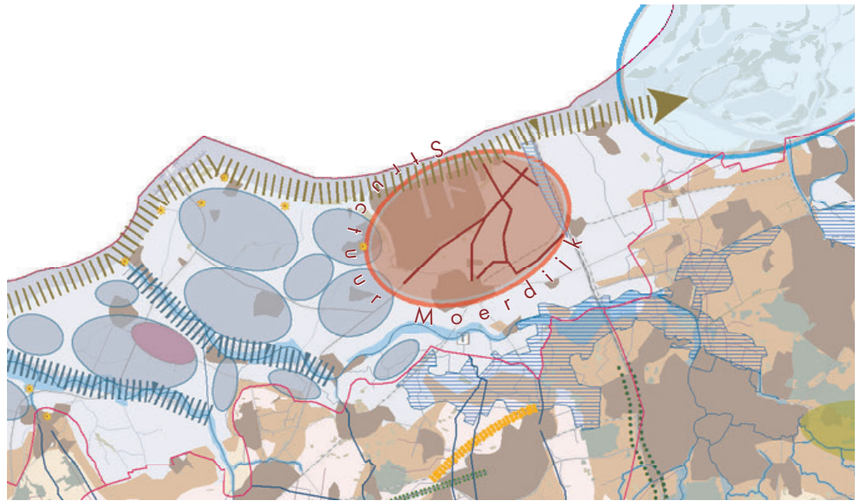
Bron: Landschapskwaliteitsplan gemeente Moerdijk

Plangebied

Hollandsch Diep
Overval
Gem. Hoeksche Waard
Sassenplaat
Zuid Hollandsch Diep
Gem. Moerdijk
Moerdijk
Hoeksche
Lochtenburg
Tonnekreek
Noordschans
Industrial Park
Port of Havenschap Moerdijk
Klundert
Zwingelspaan
De Druif
Pelikaan
Noordhoek
Achterdijk
Zevenbergen
De Koekoek

2. AMBITIES EN POSITIONERING

Regionale, ruimtelijke ambities

1. Gebiedspaspoort Noord-Brabant (Provincie Noord-Brabant)

2. Visie West-Brabant 2030 (2010)

3. Ambitieplan Zuiderwaterlinie

1. Gebiedspaspoort Provincie Noord-Brabant

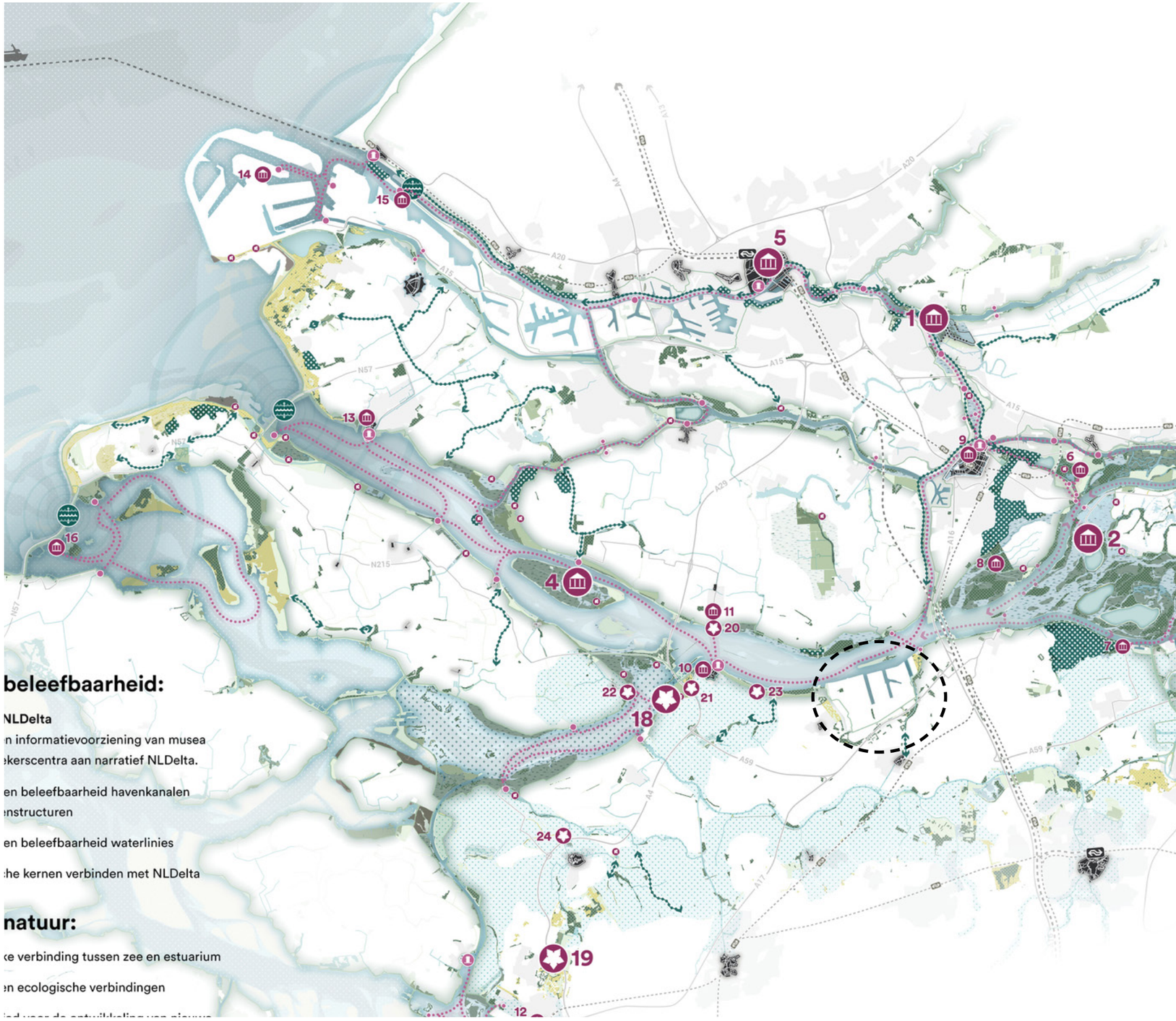
- De **cultuurhistorische waarden** in hun samenhang verder ontwikkelen, beschermen en **toeristisch-recreatief ontsluiten.**
- Het versterken van de **ecologische waarden van het landschap.**
- Al geplande **grootschalige ontwikkelingen** worden **zorgvuldig ingepast** en dragen bij aan een **nieuwe landschapskwaliteit.** O.a. Haven Moerdijk.

2. Ruimtelijke visie West-Brabant 2030 (2010) (Bestuurlijke Regiegroep West-Brabant)

- Versterken van de **regionale identiteit** met **gebiedsgerichte ontwikkelingsstrategieën.**
- **Water, natuur en landschapsambities** zijn de basis voor een goed gefundeerde toekomst.
- Versterken **toeristisch recreatieve identiteit en meerwaarde.**

3. Ambitieplan Zuiderwaterlinie (2017-2019)

- Doel: stelsel van waterlinies met forten en schansen **op de kaart zetten tbv toerisme**

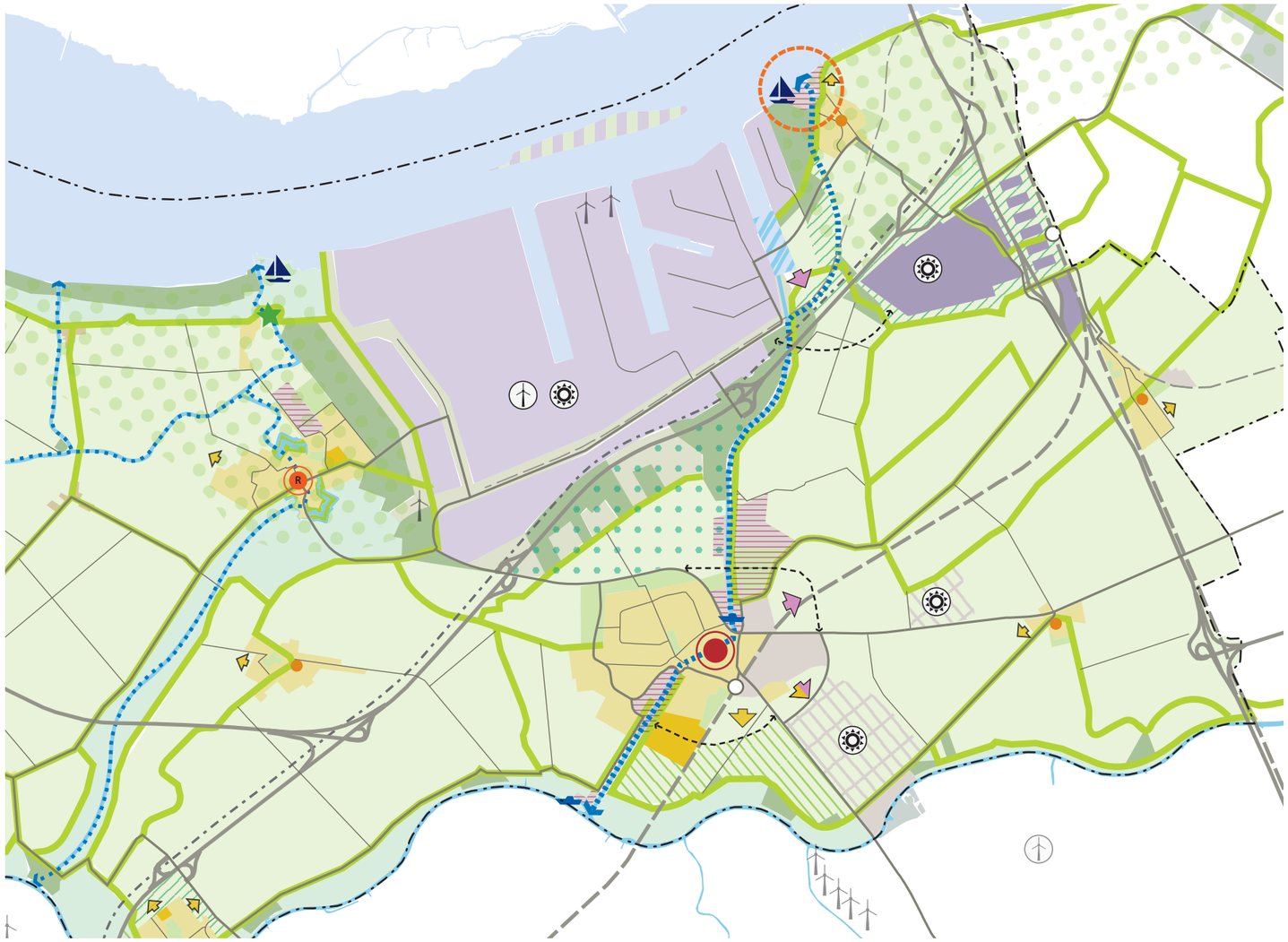

Programma voor de ontwikkeling van natuur, economie en leefbaarheid, status Nationaal Park is in aanvraag.

- Combineren en verbinden van verschillende thema's (recreatie, cultuurhistorie, economie, waterhuishouding, etc.)
- Ambities op 3 thema's: ambities voor natuurontwikkeling, de beleefbaarheid en de bereikbaarheid van het Nationaal Park.

Natuurambitie NLDelta

NLDelta bestaat uit robuuste, grootschalige en onderling verbonden natuurgebieden, waar de condities optimaal zijn voor de diverse, rijke natuur die bij onze delta hoort.

Structuurvisie ‘Moerdijk 2030’

- Groen-blauwe afronding rondom Rode Vaart
- Uitbouwen recreatieve waarden forten en versterken extensieve recreatie
- Landschappelijk groenzone rondom Haven

BESTAAND:

- Gemeentegrens
- Dorpen en steden
- Buurtschappen
- Bedrijventerrein
- Stedelijk groen/sport
- Landschappelijk groen
- Baggerdepot
- Dijken
- Hollandsch Diep
- Kreken, Mark en Rode Vaart
- Vesting
- Snelweg
- Spoor
- Station
- Hoofdwegen
- Secundaire wegen
- Windmolenconcentratie

LANDSCHAP:

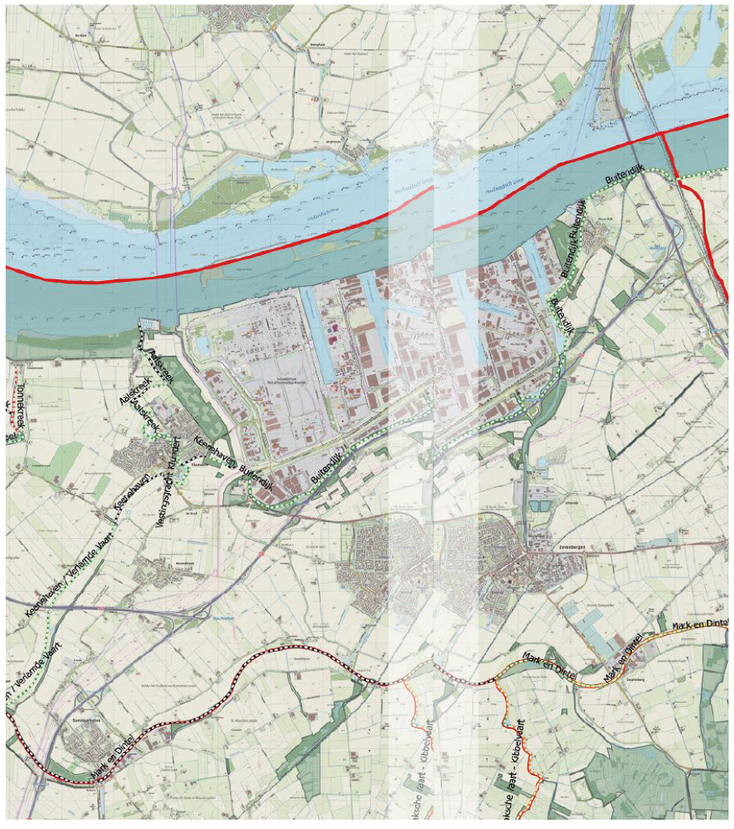
- Behouden en versterken agrarisch gebied
- Zoeklocatie extensieve recreatie
- Zoeklocatie intensieve recreatie
- Versterking ecologie/natte natuur
- Doortrekken Rode Vaart
- Versterken krekenstructuur
- Groenblauwe afronding/inbedding
- Uitbouwen recreatieve waarde forten
- Zoeklocatie onderscheidend wonen/landgoederen

VERSTEDELIJKING:

- Uitbreiding wonen, stap 1 (tot 2020)
- Zoekrichting uitbreiding wonen, stap 2
- Uitbreiden bovenlokaal bedrijventerrein
- zoekrichting nader af te wegen: uitbreiding wonen (stap 2) en/of uitbreiding bovenlokaal bedrijventerrein
- Natte reservering
- Doorgroeimogelijkheden glastuinbouw
- Logistiek Park Moerdijk en bedrijvigheid Zevenbergschen Hoek
- Revitalisering en transformatie
- Agro Food Cluster
- Ontwikkeling waterfront/havenfront

Provinciale en regionale doelen ecologie en biodiversiteit

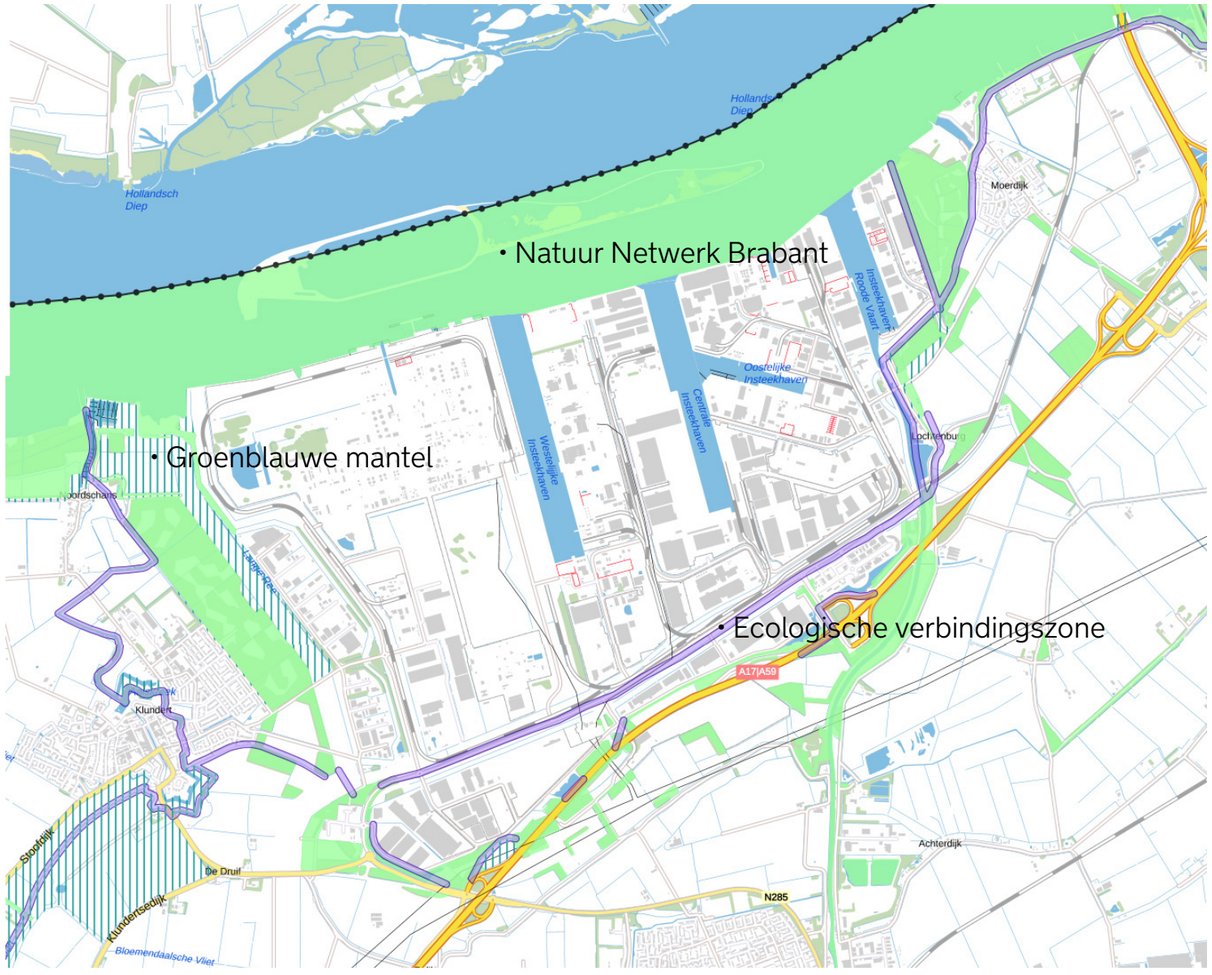

Groene troefkaart West-Brabant (Bod aan Groenontwikkelfonds)

- Inzet op ecologische verbindingszones: o.a. rondom haven in relatie tot zeenatuur
- Aansluitingen op de verbindingen naar het zuiden (via Roodevaart en Keenehaven)

Provinciale Verordening

- Versnipperde NNB onderdelen

3. HUIDIGE SITUATIE

Veel dynamiek en ontwikkeling

ontwikkeling EVZ Klundert langs Groenstrook Klundert

tijdelijke natuur, compensatie in omgeving in toekomst nodig

realisatie EVZ Stenen Poppen

ontwikkeling Appelzak

mogelijke toekomstige ontwikkeling insteekhaven

ontwikkeling interne baan + brug over snelweg t.b.v. Logistiek Park Moerdijk

ontwikkeling park Plaza

aanpassing afslag A17

landschapsplan 380kV

voormalige vuilstort

Oostzijde: dynamisch gebied door vele (toekomstige) infra, met enkele fraaie relicten (dijk, sluis etc.)

Zuidzijde: versnipperde beplantingen tussen landbouwpercelen, identiteitloos aanblik op het industriepark

zicht op industriepark vanuit de snelweg

zicht op industriepark vanuit de snelweg

agrarische strook

agrarische gebied afgewisseld met groene snippers
ten zuiden van de snelweg

zicht op vuilstort vanuit het zuiden, met daarachter het industriepark

Westzijde: achterstallig beheerd Groenstrook Klundert met enkele fraaie cultuurhistorisch relicten

Zicht op de haven vanuit Noorderschans

Zone buisleidingenstraat tussen Groenstrook Klundert en Industriepark

Groenstrook Klundert

Vestiging van Klundert

4. VISIE EN THEMATISCHE UITWERKING

Drieledige ambitie:

1. Ontwikkelen natuurlijke klimaatbuffer als robuuste schakel in het ecosysteem van de NLDelta

* ecologisch en biodivers topgebied van Brabant
* robuuste bufferzone zoet water

2. Samenhangend beeld ten behoeve van sterke regionale identiteit

* versterken van de belevingswaarde van de omgeving, onder meer aan de A17
* positieve exposure van de haven Moerdijk

3. Versterken leefbaarheid van de kernen

* aantrekkelijke en recreatieve ontwikkeling van de omgeving voor bewoners Klundert, Moerdijk en Zevenbergen en voor de werknemers Haven Moerdijk.

1. Ecologisch en biodivers topgebied | Ambitie

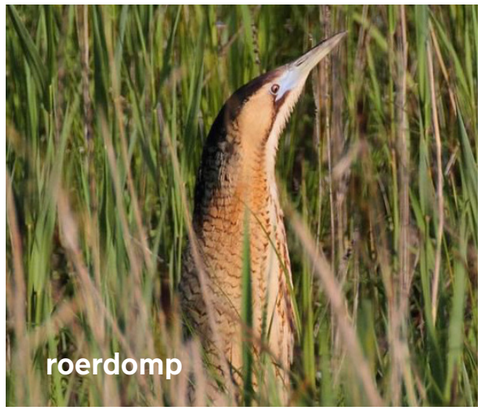

- Bijzonder samen komen van land en water.
- Al vele bijzondere soorten aanwezig, leefgebied vergroten
- Hoofddoelsoort otter en das

1. Ecologisch en biodivers topgebied | Bijzondere ecologische kwaliteiten Havengebied

Havenbedrijf heeft ecologische waarde als uitgangspunt bij inrichting en beheer, bijvoorbeeld:

- natuurlijk beheer Sasseplaat
- natuurlijk beheer bermen
- bijzonder hoge ecologische waarde van ‘tijdelijk groen’
- natuurlijke inrichting landschapszone Plaza

1. Ecologisch en biodivers topgebied | Uitwerking kansenoverzicht fauna

Wat zit er al aan (hoofd)doelsoorten
- Vleermuizen: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Watervleermuis (bron NDFF)
- Marterachtige: Boommarter, Steenmarter, Wezel, Hermelijn en Bunzing
- Rietvogels: Blauwborst, Rietgors, Kleine Karekiet, Roerdomp
- Zeearend (langs Hollands Diep)
- Visarend (langs Hollands Diep)
- Bever

Wat willen we versterken
- Habitat voor de bever

Voor welke (hoofd)doelsoort zien we ambities in het gebied
- Otter
- Das

streefbeeld voor de nog te ontwikkelen natte ecologische verbindingen (punt 4. oever Aalskreek)

1. aandachtspunt t.b.v. ecologische verbinding is de fysieke barrière 'primaire waterkering' (25mtr weg blijven van de primaire kering)
2. kans om EVZ Hollands Diep te koppelen aan groene zoom (watergang + struweel + kruidenrijk grasland)
3. ecologische verbinding maken tussen Aalskreek en waterloop oostzijde groenzone
4. deze locatie is het streefbeeld voor de nog te ontwikkelen natte ecologische verbindingen ten gunste van de bever en de otter
5. realiseren natte ecologische verbinding zone aan de oostzijde van de groenzoom (moeras), zachte overgang van bos naar grasland d.m.v. mantelzoom
6. dijken en lanen zijn nu al een corridor voor de vleermuizen
7. aandachtspunt fysieke barrière Lange weg
8. realiseren natte ecologische verbinding zone (moeras), zachte overgang van bos naar grasland d.m.v. mantelzoom
9. kans om EVZ stenen poppen te koppelen aan groenblauwe zoom
10. water mist hier als schakel, wat is mogelijk i.r.t. ondergrondse infra
11. aandachtspunt fysieke barrière zuidelijke randweg
12. maatregelen treffen om leefomstandigheden voor bever en otter te vergroten: huidige bosjes handhaven, peil omhoog zetten, aanpassen huidig maaibeheer, gradienten maken d.m.v. grondverzet, meekoppelkans opvangen HWA bedrijventerrein (wel aandacht voor waterkwaliteit)
13. gronden direct langs de dijk zijn te koop, wellicht interessant
14. deze zone inzetten als droge EVZ: steenmarters, reeen, das
15. vuilstort beschouwen als recreatieve 'hotspot' (kan andere locaties 'recreatie-luw' houden), vanuit ecologie niet zo interessant, wellicht beplanten met struweel voor vlinders
16. afstemmen juist maaibeheer oevers
17. slopen bestaande woning???
18. aandacht bij ontwikkeling verbindingsweg voor huidig leefgebied van de bever
19. koppelen EVZ Rode Vaart met EVZ Hollands Diep buiten de sluis om, water toevoegen
20. deze zone inzetten als droge EVZ: steenmarters, reeen, das
21. aandachtspunt is de fysieke barrière 'primaire waterkering' (25mtr weg blijven van de primaire kering)
22. huidige watergang en oever omvormen naar meer gradienten, bijv poeltjes (aandacht voor kalkrijke bodem), natuurlijkere aansluiting maken met Hollands Diep (nu stortstenen)
23. in appelzak veel kalkrijke vegetatie aanwezig
24. bebouwing wordt gesloopt???
25. braakliggende zone nu natuurbestemming gekregen

Input n.a.v. veldbezoek 11 maart:
- J. Braat (Staatsbosbeheer)
- R.J. Buijs (namens PoM)
- C. Boot (Waterschap BD)

natte ecologische verbindingen voor otter en bever

moeras en klimaatrobuuste broekbos in groenstrook Klundert

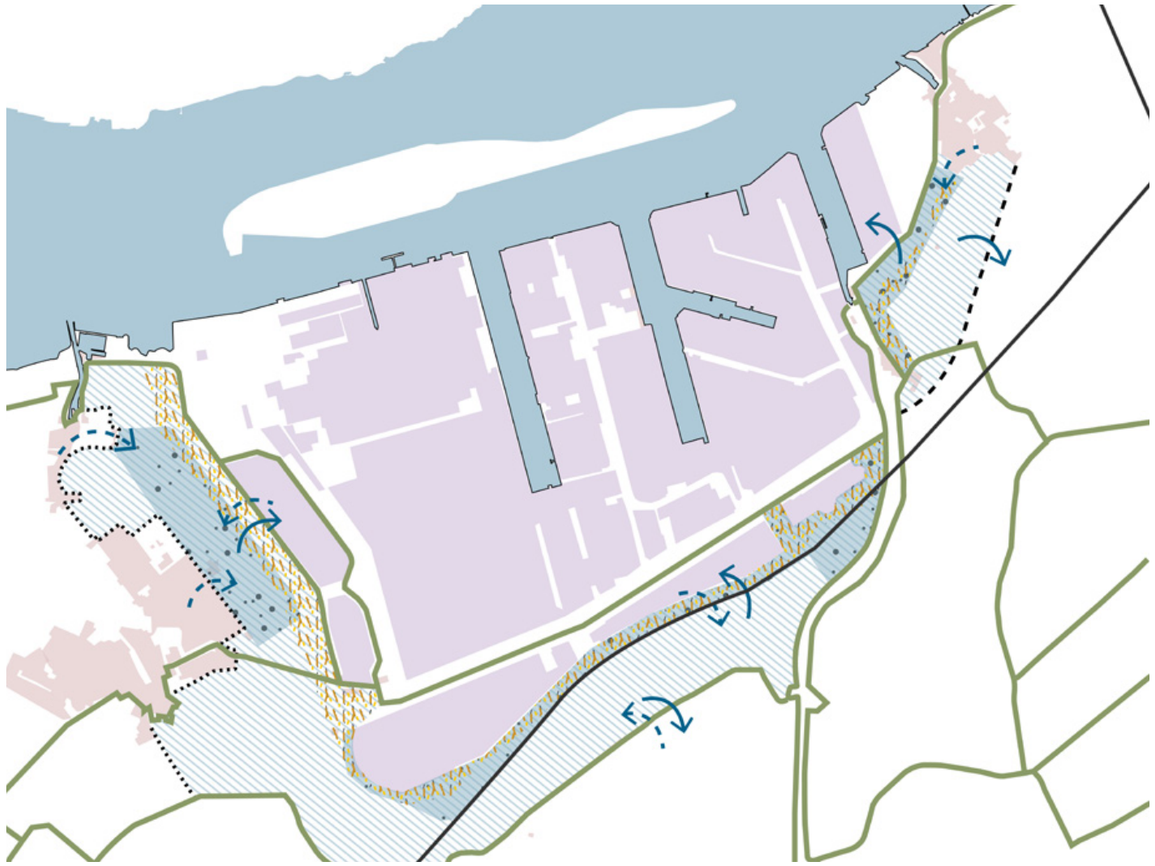
Robuust, maar gevarieerde natuurlijke inrichtingen en maatregelen

Maatregelen:

- verschillende **ecologische gradienten**, tussen nat en droog
- bestaande **bossen** opwaarderen naar klimaatrobuuste bossen
- goed functionerende agrarische gronden gaan samen met **natuurinclusieve maatregelen**

Shelterbelts akkers (dooradering met windsingels)

kruidenrijke randen langs de akkers

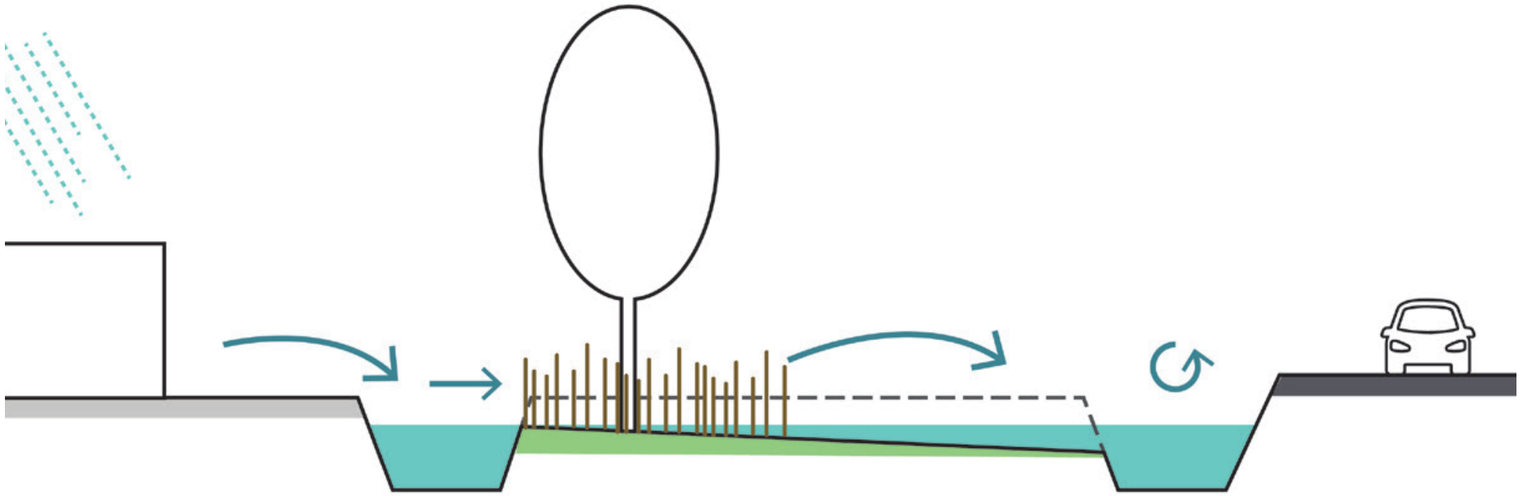

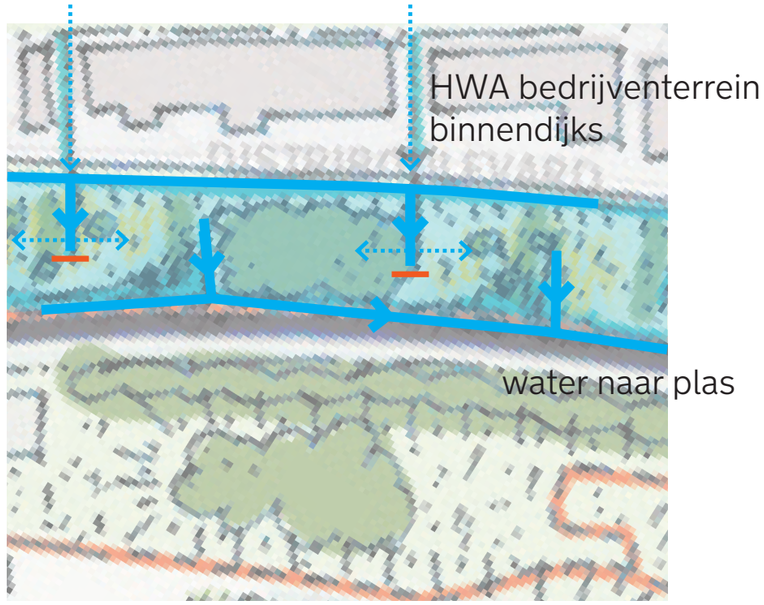

Groenstrook Klundert en zuidelijke zoom als waterbuffer.

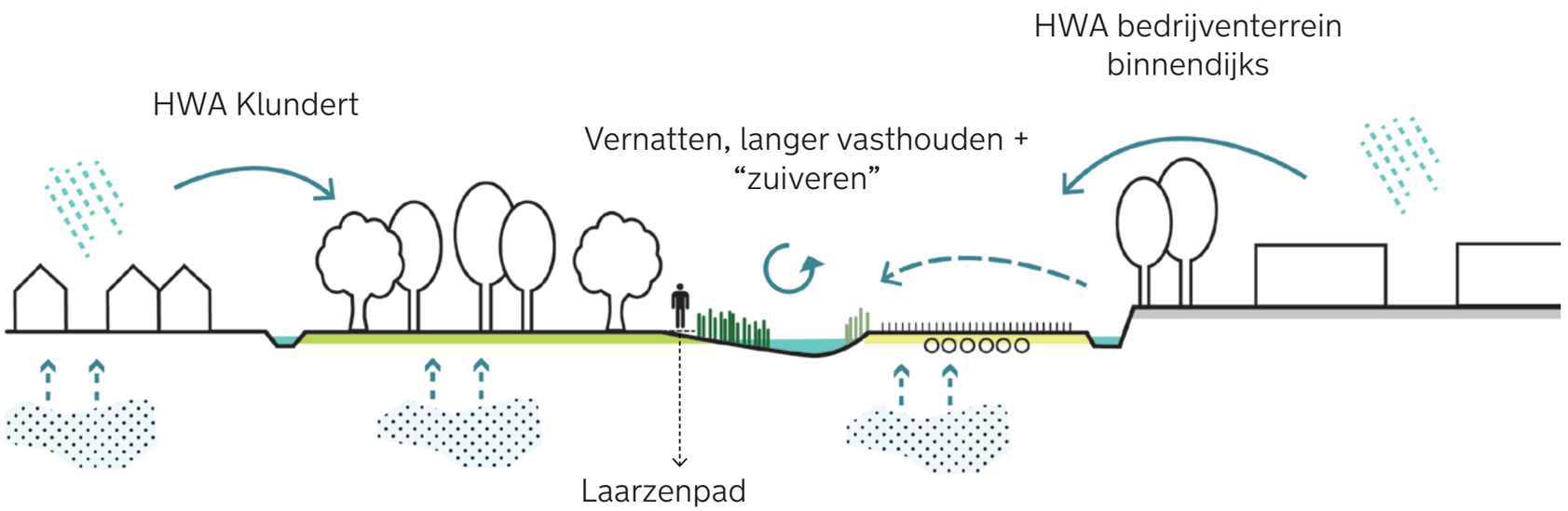
- omhoogbrengen polderpeil
- hemelwater van Klundert en binnendijkse bedrijventerreinen zuiveren en bufferen
- water in droge periodes beschikbaar voor agrariërs
- water beschikbaar als bluswater industrieterrein

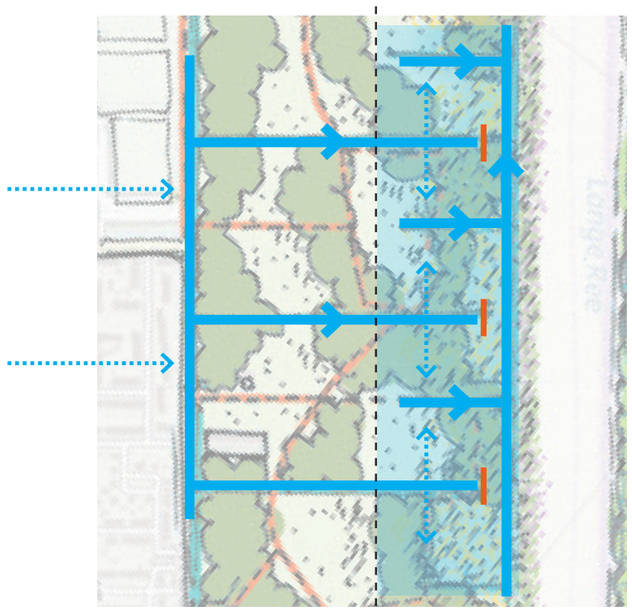
1. Principe ‘waterbuffer’ tussen A17 en binnendijks bedrijventerrein

2. Principe ‘waterbuffer’ groenstrook Klundert

3. Versterking regionale identiteit | Ambitie

trekpleister Noorderschans

vergezicht op haventerrein vanaf Noorderschans

Brug als eye-catcher

Voorbeeld van eye-catcher

Exposure aan de A17 en beleefbaarheid cultuurhistorie

- inzet van zichten, o.a. op de haven.
- brug aan de A17 en toegangspoorten als markante opjecten
- landart op vuilstort
- behoud en beleefbaar maken cultuurhistorische waarden

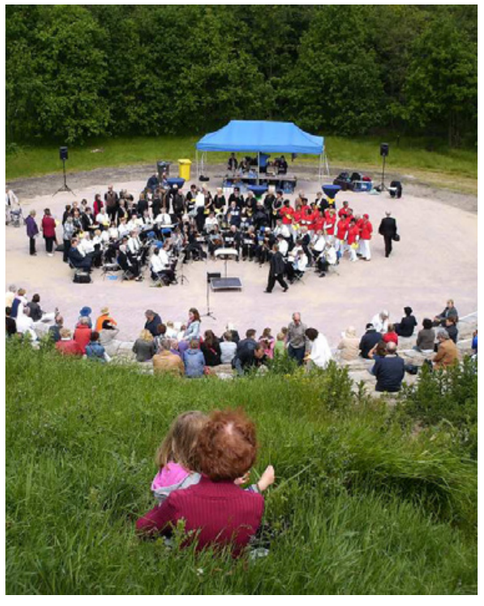

Uitzicht vanuit vuilstort

Vuilstort als landart

Recreatieve toegankelijkheid en aantrekkelijkheid

- versterken recreatieve padennetwerk, zowel wandelen als fiets
- aanleg Appelzak en ontwikkelen dorps-waterpark Klundert samen met het dorp.
- nieuwe recreatieve trekpleister op vuilstort.

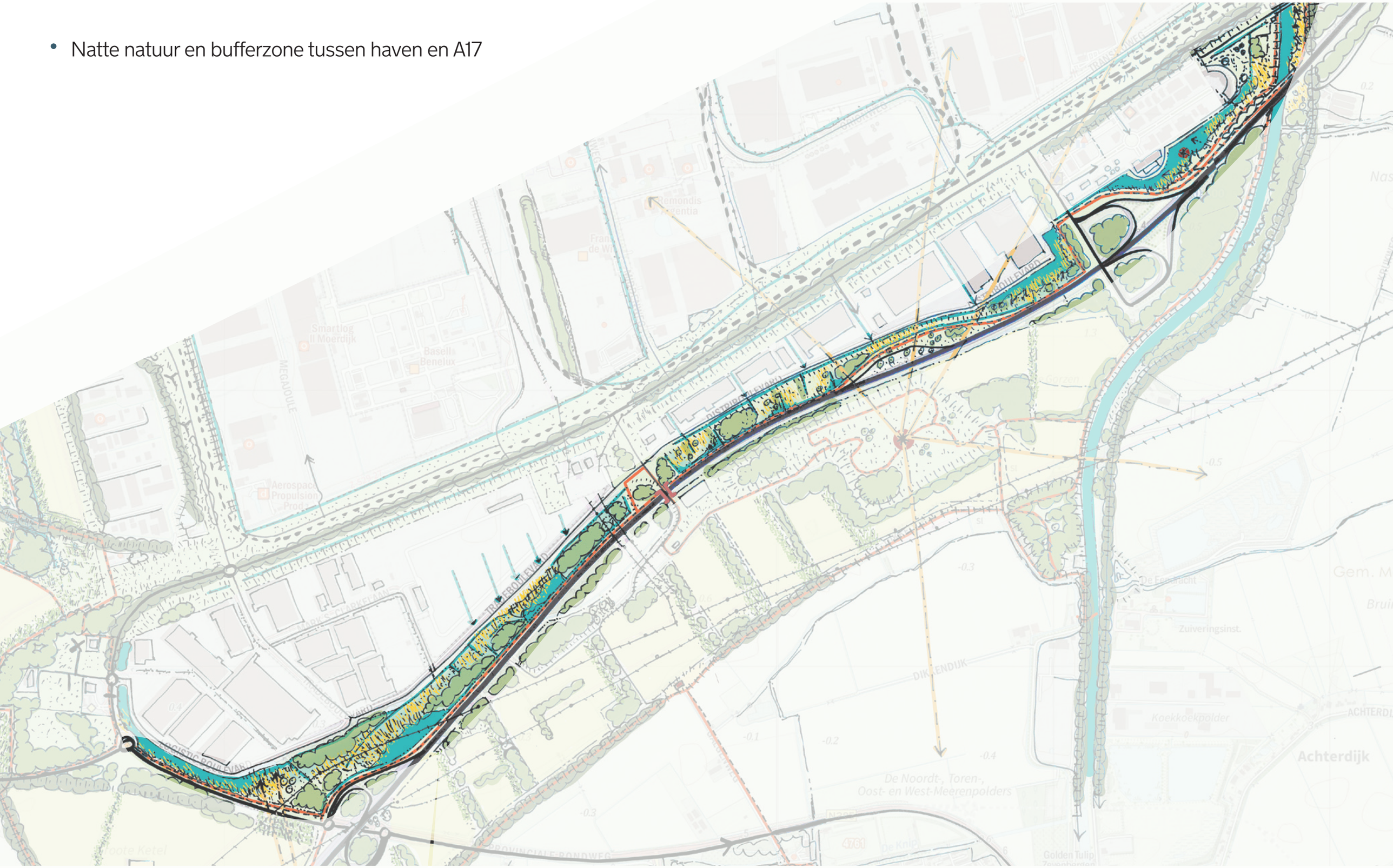
5. STREEFBEELD

Streefbeeld gehele gebied

Zoom op streefbeeld groenblauwe zone A17

- Natte natuur en bufferzone tussen haven en A17

Streefbeeld groenblauwe zone A17

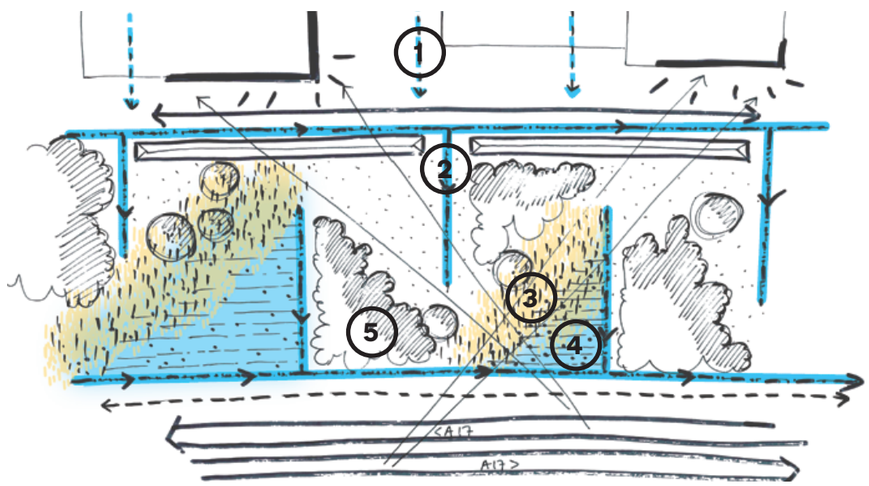
coulisse van natte bossen, rietzones en open water met zichten op bedrijventerrein

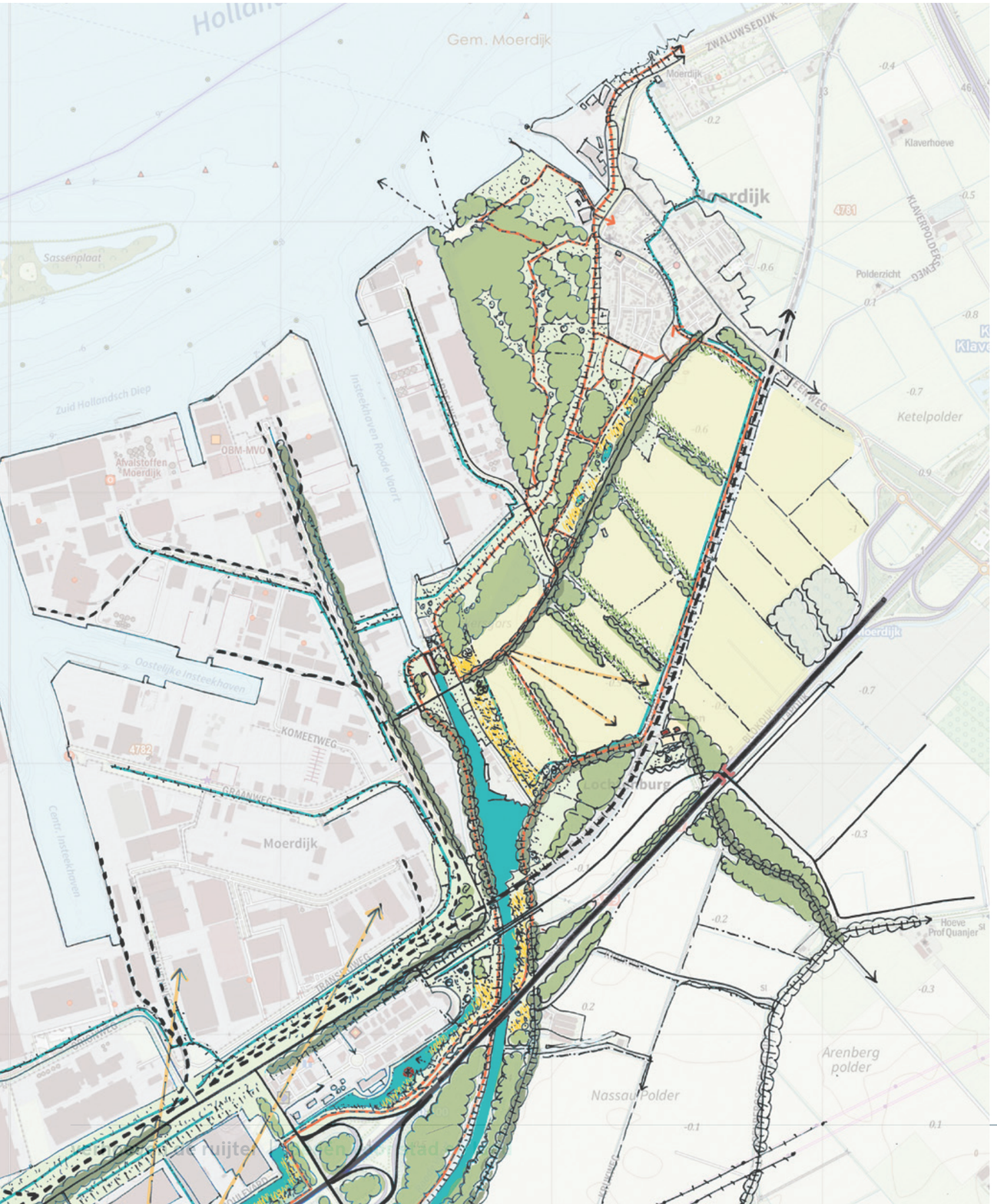
coulisse van natte bossen, rietzones en open water met zichten op bedrijventerrein

Bouwstenen zone tussen A17 en bedrijventerrein

1. hemelwater bedrijventerrein naar slotensysteem brengen
2. inlaatsloten laten water over maaiveld via rietzone naar opvangsloten en plassen lopen
3. rietzone (zorgt voor zuiveren HWA)
4. opvangsloten en plassen (bufferen het gezuiverde HWA water)
5. singels en natte bossen (ontnemen deels zicht op industrie maar zorgen voor voldoende zichten vanaf de A17)

Streefbeeld westzijde

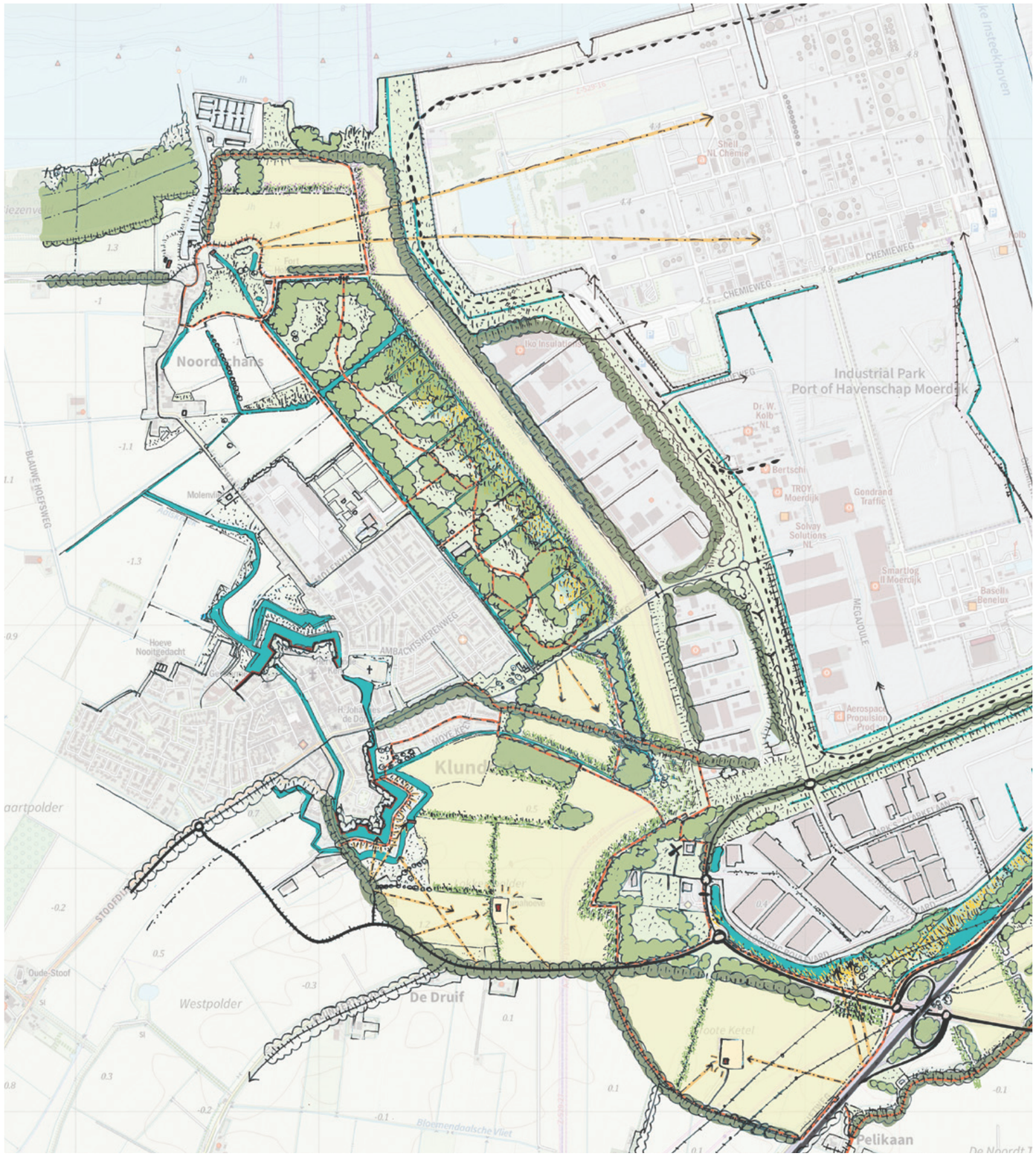
- Versterken ommetjes uit dorp in relatie park Appelzak:
  - * Opnemen sluizencomplex in ommetjes
  - * Zicht aan Hollands Diep
- Ontwikkelen ecologische zone Roodevaart
- Agrarische strook met shelterbelts
- Fraaie zichten openhouden
- Brug Interne baan naar LPM als Eyecatcher

Streefbeeld oostzijde

Zicht vanuit Noordschans over Havenbedrijf benutten

Ontwikkelen waterpark Klundert

- ontwikkelen waterbuffer
- ecologische gradienten: nat en droog
- gevarieerde duurzaam bos: zwaar achterstallig onderhoud
- ontwikkelen (laarzen-)paden voor dorpsommetjes
- recreatieve voorzieningen: in samenspraak met dorp

Landschapsinclusieve landbouw

- met kruidenrijke stroken
- aangepaste maai/teeltwijzen
- goed bodembeheer

Cultuurhistorie

- behoud waardevolle zichten op fortificatie, dijken en hoeves, koppelen cultuurhistorie d.m.v paden

Robuuste zoom Tradepark

- robuuste inpassing van de bedrijfszone als schakel in de groene omlijsting

6. UITVOERINGSSTRATEGIE

Planonderdelen

1. Appelzak (2021 compensatiegebied LPM in uitvoering)
2. Natuurinclusieve agrarische zone
3. Ecologische schakelzone Roode Vaart
4. Inpassing Interne baan
5. Landschapspark Plaza (2021 in uitvoering)
6. **Groenblauwe zone A17**
7. Herontwikkeling Vuilstort als recreatieve trekpleister
8. Natuurinclusieve agrarische zone
9. Ecologische schakelzone zuidwest
10. Natuurinclusieve agrarische zone
11. Natuurinclusieve agrarische zone, incl. BLS
12. Herinrichten, realisatie EVZ Groenstrook Klundert

Fasering van deelopgaven

Deelopgaven met verschillend tempo:

1. In voorbereiding

- Inrichting Appelzak
- Inrichting landschapsplan Plaza
- Groenstrook Klundert
  - *koppelen EVZ-opgave aan integrale herinrichting (door gemeente en Waterschap Brabantse Delta)*
  - *in samenspraak met partners (SBB en Rijkswaterstaat) en bewoners*

2. In WMP

- Inrichting groenblauwe zone A17

3. Overige deelopgaven

- Natuurinclusief agrarisch gebied
  - *in gesprek met agrariers*
  - *buisleidingenstraat*
- Inbedding infrastructuur interne baan + brug
  - *landschappelijke inbedding in lijn met visie*
- Ontwikkeling voormalige vuilstort tot recreatieve trekpleister
  - *verkenning van mogelijkheden met Attero (eigenaar)*

Vervolg

Kansrijke basis

- goede en structurele ambtelijke samenwerking in WMP.
- inzet van gronden van de waterpartners.
- inzet van kennis en beheermogelijkheden van de waterpartners.
- verder bouwen op de goede ecologische monitoring en ontwikkeling van het Havenbedrijf.
- mogelijkheden en inzet van Groenontwikkelfonds.

Vervolg

- Ambitievisie als basis voor verdere planvorming o.a. omgevingsvisie, omgevingsplannen en projecten.
- Ambitievisie als basis voor een samenhangende uitwerking van watertechnisch, ecologisch en recreatief systeem.

Groen Blauwe zone A17

- Aanstellen van een projecttrekker
- vrij maken benodigde budgetten en uren

Colofon

Ambitievisie Groen blauwe mantel Haven Moerdijk

opdrachtgever: Waterschap Brabantse Delta
datum: 13 april 2021
documentnaam: 2057_R001_Ambitievisie
contactpersoon WBD : Natasja Rijsdijk

auteur: Marianne Verhoeven
marianne@verhoevenderuijter.nl

verhoeven de ruijter
ideeën voor stad en land
Hoogstraat 301
5654 NB Eindhoven
+31 (0)40 293 95 90
www.verhoevenderuijter.nl